

#ČAS JE ZA KULTURO UMETNOST

SKUPNA VPRAŠANJA KULTURNE STROKE

MESTO KULTURE V DOMAČI DRUŽBENI IN POLITIČNI ZAVESTI

1. Na kratko, če smo morebiti pozabili: kaj je po vašem mnenju osrednja naloga in vloga umetnosti, medijev in kulture danes, kaj poslanstvo, ki ga mora udejanjati. Nadalje, kaj - v odnosu s tem - je vloga, mesto poslanstvo države in kako se to odraža v vašem programu.
2. Ali boste vztrajali, da - če boste del koalicije - je področje kulture v naslednjem mandatu všteto med prioriteta področja razvoja države (med denimo pet razvojnih prioritet)?
3. Ali si boste prizadevali zagotoviti, da plače in proračunska sredstva za kulturo ne bodo deležni varčevalnih ukrepov, predvsem zaradi povečanja obrambnih stroškov? Ali boste v koalicijskih pogajanjih postavili zaščito proračuna za kulturo kot pogoj za sodelovanje?
4. Opredelite se do stališča - kultura in umetnost sta bistven del obrambnega sistema Slovenije in skupnega mednarodnega prostora.
5. Če upoštevamo, da kulturni sektor ustvari primerljiv delež BDP kot nekatere tradicionalne industrije, ki prav tako prejemajo državne spodbude, ali in zakaj menite, da je prav kultura pogosto predstavljena kot neproduktivna, strošek, ne pa kot razvojno pomemben sektor? Kako boste sistemsko vključili kulturni sektor v razvojne, industrijske in inovacijske politike države?
6. Kakšen je vaš odnos do pogoste dikcije (ki izvira iz tudi retorike predstavnikov politike), ki vodi do zaključkov o delomrznežih, parazitih in podobnih ponižujočih kvalifikacij zaposlenih na področju kulture. Kako boste v politični komunikaciji in javnih nastopih zagotavljali spoštljiv odnos do delavcev v kulturi, do sektorja ter ščitili njun ugled v družbi?
7. Kateri trije konkretni ukrepi bi po vašem mnenju v naslednjih štirih letih najbolj prispevali k izboljšanju položaja kulture, umetnosti in medijev v družbi?

OCENA STANJA IN PRIORITETE BODOČE KULTURNE POLITIKE

1. Ali boste sistemske spremembe, sprejete v zadnjem mandatu (resolucija in akcijski načrt za kulturo, prenova zakonodaje, novi medijski okvir), ohranili in nadgradili ali jih nameravate revidirati, in na podlagi katerih strokovnih argumentov?
2. Kakšno kulturo, umetnost in njun razvoj želite oz. zastopate: prvenstveno varuhinjo nacionalne identitete ali razvojni, kritični in mednarodno konkurenčni sektor, nekje vmes — in kakšno razmerje boste med identitetno, razvojno in mednarodno dimenzijo kulture konkretno izkazali v proračunu ter zakonodaji?

3. Opredelite osnovne izzive, priložnosti v navezavi na a) dela in organizacijo Ministrstva za kulturo, javnih agencij in skladov, b) institucij, ki v kulturi in medijih izvajajo javno službo, c) poklicnih nevladnih organizacij, ki delujejo v kulturi in medijih č) ljubiteljskih nevladnih organizacij, d) samostojnih delavcev v kulturi in samostojnih novinarjev, e) sindikatov, f) občinstev.
4. Opredelite prioriteta področja kulturne politike, ki jih boste naslovili in ukrepe, ki so vaše zaveze v bodočem mandatu.
5. Kako boste uravnotežili razvoj med prioritetskimi in drugimi področji kulture?
6. Če kultura za vas predstavlja pomemben del družbenega razvoja, zakaj v vašem volilnem programu ni (bolj) jasno opredeljenih prioritet, ciljev, ukrepov in merljivih zavez na področju kulturne politike? Kako se kulturna politika umešča v vaš splošni razvojni program države?
7. Kdo so za vas deležniki, ki vas lahko morajo informirati pri oblikovanju kulturne politike? Kako jih boste vključili? Katere konkretne mehanizme vključevanja boste vzpostavili ali ohranili?

FINANCIRANJE KULTURE, UMETNOSTI IN MEDIJEV

1. Kaj oz. kakšna sta za vas in vašo stranko kultura, umetnost in medijska dejavnost v javnem interesu, ki sta vredni podpore državljanov ter v kakšni obliki (državni proračun, neposredna podpora, davčni ukrepi itn.)? Kaj pa ni vredno omenjene podpore oz. po katerih kriterijih boste določali javni interes na področju kulture in medijev?
2. Kdo naj oziroma lahko po vašem mnenju in mnenju vaše stranke presoja o razdelitvi javnega denarja? Kje je tu mesto politike, stroke, državljanov? Ali podpirate model neodvisnih strokovnih komisij brez političnega potrjevanja?
3. Ali mora proračun ministrstva za kulturo neposredno odražati rast proračuna države, ali in zakaj lahko raste počasneje?
4. Kakšen je primeren letni proračun v okviru Zakona o medijih za financiranje javnega interesa na medijskem področju? Kaj pa letni proračun za sofinanciranje programov in projektov NVO in samostojnih delavcev v kulturi? Socialnih pravic v polju kulture?
5. Kako boste spodbudili vlaganje ali pa potrošnjo državljanov v kulturo? Ali recimo podpirate brezplačne vstopne v muzeje in galerije po vzoru npr. Francije, kjer imajo mladi prost vstop tudi v največje muzeje? Ali podpirate možnost posebnih bonov / vavčerjev za kulturo in umetnost za mlade in družine, upokojece, druge družbene skupine? Če da, kakšen model bi zagovarjali in ga nameravate udejanjiti v prihodnjem mandatu?
6. Opredelite tri ukrepe za zagotovitev izvenproračunskih virov, s katerimi boste kot država spodbudili vlaganje v kulturo.
7. Kandidatu/kandidatki, ki poudarja podjetništvo in kreativne industrije: Večkrat ste omenili pomen kreativnih industrij. Kako boste preprečili, da bi ekonomska logika nadomestila javni interes in avtonomijo sodobne umetnosti? Za vse: morajo biti kultura, umetnost in medijska dejavnost podvržena tržni logiki, in če da, do katere mere?
8. Ali podpirate, da se izvajanje obveznega deleža za umetnost razširi na vse posredne in neposredne proračunske porabnike, kadar ti izvajajo investicije? Povejte, zakaj ja ali ne.

POLOŽAJ POSAMEZNIKOV/POSAMEZNIC, KI DELUJEJO V KULTURI

1. Ali podpirate aktualno sistemsko ureditev statusa samostojnih delavcev v kulturi? Opredelite tri njene pomankljivosti, ki jih boste kot zaveze odpravili v prihodnjem mandatu kot minister ali ministrica za kulturo ali zagovarjali kot stranka?
2. Opredelite konkretne ukrepe, s katerimi boste spodbudili za izboljšanje delovnih pogojev in okrepili zmožnosti delovanja prekarnih kulturnih delavcev vseh generacij?
3. S kakšnimi spodbudami boste uravnotežili podporo vrhunski produkciji in zagotavljanje širše dostopnosti ustvarjalcev?
4. Morata biti po vašem mnenju svoboda in avtonomija umetniškega izražanja ter novinarskega zaščiteni? Če da, katere konkretne varovalke boste uvedli ali okrepili za zaščito pred političnim vplivom?
5. Opredelite se do instrumentalizacije kulture in umetnosti za namene političnega sporočanja in propagande in cenzure.

6. Kakšen je vas odnos do zakonske ureditve zagotovitve minimalnega plačila (samostojnih) delavcev v kulturi? Kakšne so po vašem mnenju prednosti ureditve, ki bi jih veljalo krepiti in slabosti, ki jih bi bilo potrebno nasloviti?
7. S katerimi ukrepi boste odpravljali negotovosti prekarne narave dela v kulturi? Kako krepili ustrezno socialno zaščito, varovali zdravje ter si prizadevali za ustrezno pokojninsko osnovo vseh delavcev v kulturi?
8. Kaj boste storili na področju izjemnih pokojnin za umetnike?
9. Kakšno je vaše stališče glede nagrad v kulturi in umetnosti pri nas, tudi glede najvišje?
10. Ali bi podprli vzpostavitev posebnega državnega socialnega sklada za samostojne delavce v kulturi ob izpadih prihodkov?
11. Kako nameravate nasloviti kadrovske izzive, ki (predvsem ko gre za zaposlovanje, profesionalizacijo in usposabljanje) pestijo tako javne zavode kot nevladne organizacije? Opreделите, tri ukrepe, ki se jih nameravate v prihodnjem mandatu lotiti prednostno, da bi položaj naslovili.
12. Kandidatu/kandidatki, ki zagovarja reformo javnega sektorja: V svojih nastopih ste napovedali racionalizacijo javnih zavodov. Kako boste zagotovili, da takšni ukrepi ne bodo dodatno poslabšali pogojev za sodelujoče samostojne delavce v kulturi, prvenstveno umetnike?

INFRASTRUKTURNI POGOJI V KULTURI

1. Infrastrukturne potrebe so po celotnem sektorju dobro izpričane tako v javnem kot nevladnem in samostojnem delavskem segmentu kulture. Navedite največ pet infrastrukturnih projektov, ki jih boste prednostno podprli, in kriterije za njihovo izbiro.
2. Menite, da bi bilo pri zagotavljanju potrebne, kulturi in umetnosti namenjene infrastrukture potrebno okrepiti sodelovanja na ravni javno-zasebnih partnerstev ter skupnih vlaganj lokalnih in državnih oblasti? Pod kakšnimi pogoji? Kakšne modele upravljanja teh prostorov zagovarjate?
3. Opreделите se do stališča: če se prenova infrastrukture financira iz proračuna za kulturo, mora z infrastrukturo upravljati javni zavod ali nevladna organizacija / nevladne organizacije, ki delujejo v polju kulture in umetnosti ter izvajajo kulturne dejavnosti v javnem interesu. Če se s trditvijo ne strinjate, podajte argumente, zakaj temu ni tako.
4. Ali nameravate podaljšati veljavnost Zakona o zagotavljanju sredstev za določene nujne programe Republike Slovenije v kulturi (ZZSDNPK)? Se strinjate, da mora do sredstev iz naslova zakona dostopati vse nevladne organizacije, ki delujejo v kulturi, tako ljubiteljske kot poklicne? Boste realizirali sklep Nacionalnega sveta za kulturi ter sredstva na tej postavki najmanj podvojili?
5. Ali boste prostore na Metelkovi 6 še naprej namenjali za dejavnosti nevladnih organizacij, ki v javnem interesu delujejo v polju kulture? Boste realizirali prenovno stavbo?
6. Se strinjate, da bi morali vsi deležniki, ki v polju kulture upravljajo z javno infrastrukturo, dostopati do javnih namenskih sredstev za hladni pogon te infrastrukture, ki so ločena od sofinanciranja za izvajanje kulturnih dejavnosti? Če da, kako jih boste zagotovili?

POLICENTRIČNI, OBMEJNI RAZVOJ IN INTERNACIONALIZACIJA KULTURE

1. S kakšnimi ukrepi boste spodbujali dostopnost in razvoj kulturne ponudbe onkraj večjih mestnih središč? Opreделите do tri ukrepe.
2. Kako boste zagotovili večjo regionalno uravnoteženost brez ogrožanja stabilnosti v večjih centrih delujočih, razvitih in kakovostnih institucij in organizacij?
3. Kako boste okrepili dejavnosti in kulturnih deležnikov, ki delujejo v zamejstvu in po svetu, in njihovo povezovanje z matično državo? Katere konkretne mehanizme financiranja ali programskega sodelovanja boste okrepili?
4. Kako boste spodbujali kulturno dejavnost manjšinskih in drugih skupnosti, tudi prisilno razseljenih oseb, ki bivajo na področju Republike Slovenije? Kako uravnotežili podporo nacionalni kulturi in kulturni izraznosti manjšinskih skupnosti?
5. Opreделите osrednje izzive, s katerimi se slovenske kulturne institucije in organizacije srečujejo v skupnem evropskem prostoru. Se zavzemate, da se evropska namenska sredstva za kulturo,

umetnost in medije povečujejo? Kako boste izboljšali uspešnost slovenskih organizacij, ki delujejo v kulturi, umetnosti in medijih pri črpanju evropskih sredstev?

6. Kako boste povečali prisotnost slovenske kulture v mednarodnem prostoru? Katere tri instrumente kulturne diplomacije boste okrepili?

VPRAŠANJA PO KULTURNIH STEBRIH ALI DEJAVNOSTIH

MUZEJI

1. Ali podpirate sprejetje samostojnega Zakona o muzejih? Katere izzive bi z njim naslovili?
2. Ali menite, da bi moral turizem vlagati v kulturo in prenovu kulturne dediščine?
3. Davčna zakonodaja ne spodbuja vlaganje v kulturo in kulturno dediščino. Nujna je prenova sistema in spodbujanje le-tega. Ali boste kaj naredili na tem področju?
4. Potrebna je kampanja za dvig vrednosti kulture in kulturne dediščine v družbi, ki sta pomemben del trajnosti in zelenega prehoda. Kako boste spodbudili manj razmišljanja o stroških in več o učinkih kulture in kulturne dediščine na družbo?
5. Dostopnost muzejev in galerij je velika, saj imamo nizke vstopnine in vsaj 5 dni letno prost vstop. Kako bi zagotovili razmerje med tovrstno dostopnostjo in ustreznim vrednotenjem programov. Kako vzpostaviti smiselno razmerje med ohranjanje dostopnosti ter ustreznim financiranjem javne službe, ter pričakovanji ustanoviteljev, da ustanove veliko zaslužijo tudi same, stanje je namreč paradoksalno... Kako to rešiti.
6. Kako nasloviti lahko tudi povsem nepojasnjena razhajanja med plačili za primerljiva delovna mesta znotraj kulture in v primerjavi z drugimi sektorji, na primer šolstvom (od nižjih delovnih mest v javnih službah pa vse do direktorskih)? Zakaj je delo v kulturi tudi v javni sferi vrednoteno nižje?
7. Kako v celotnem javnem sektorju, tudi v kulturi nasloviti problematiko nefleksibilnosti kadrovanja na način, ki bi omogočal ohranjanje in napredovanje kvalitetnih kadrov ter učinkovitost in gibkost javnega upravljanja?
8. Kako bi rešili razmerje med javnim in zasebnim v kulturi. Javna služba, ki jo določijo ustanovitelji, je podhranjena, zasebniki pa pravijo, da bi moral javni sektor bolj podpirati NVO in zasebne iniciative. Kako to rešiti?

KNJIŽNICE

1. Kako bo država dolgoročno in sistemsko zagotovila stabilno ter zadostno financiranje splošnih knjižnic, glede na to, da raziskava podjetja Valicon potrjuje njihov izjemen vpliv na posameznika in družbo ter dejstvo, da so najbolj obiskana kulturna institucija v državi?
2. Če so splošne knjižnice eden redkih preostalih javnih prostorov svobodnega izražanja – nekakšen "Hyde park" Slovenije – kako bo kulturna politika poskrbela, da se bo to njihovo temeljno poslanstvo ohranilo in okrepilo tudi ob širitvi mreže (npr. nova knjižnica v Ivančna Gorica) ter ob vse bolj intenzivnih programskih obveznostih (npr. srečanje potujočih knjižnic v Nova Gorica)?

AVDIOVIZUALNA PRODUKCIJA

1. Zagotavljanje stabilnosti AV produkcije razumemo kot stabilno financiranje iz proračuna in hkrati uvedbo financiranja iz več virov - morebitno uvedbo novih proračunskih virov (t.i. Netflix tax), pa tudi zunajproračunskih virov, s katerimi močno zamujamo za primerljivimi državami. Kako boste jo boste zagotovili in okrepili v vaši stranki?
1. Kako boste slovensko ustvarjalnost in občinstva zaščitili pred tehnološkimi giganti (npr. UI in avtorske pravice), kar je trenutno izredno pereča tema tudi znotraj EU in širše?
2. Kako boste zagotovili in/ali ohranili neodvisnost institucij na področju filma (= samostojnost Agencije SFC, neodvisnost RTV, itd.)?

OBLIKOVANJE

1. Ministrstvo za gospodarstvo in ministrstvo za kulturo na področju oblikovanja ne sodelujeta produktivno. Ali boste kot minister za kulturo spodbudili vlado da ustanovi javno agencijo za oblikovanje oziroma drug učinkovit nacionalni mehanizem, ki bo strateško povezoval kulturo, znanje in industrijo ter omogočil dejanski prehod v gospodarstvo z višjo dodano vrednostjo?

ARHIVI

1. Kako boste zagotovili povečanje primerno opremljenih skladiščnih kapacitet za vse večje število arhivskega gradiva?
2. Kako rešiti pomanjkanje arhivistov - število zaposlenih je kritično - od arhivov se zahteva vedno več dela z vedno manj zaposlenimi.
3. Kako sistemsko spodbuditi permanentno izobraževanje za arhivske vede?

LJUBITELJSKA KULTURA

1. Polje ljubiteljske kulture je gradnik in valilnica vseslovenske kulture, odločevalci so vedno polni lepih besed, nikoli pa se ljubiteljske kulture ne obravnava strateško, kot drugega, vzporednega stebra kulture, sredstev se ne nameni dovolj niti za osnovne dejavnosti, kaj šele za razvojne dejavnosti. Ali nameravate to spremeniti? Se vam zdi sedanje stanje podpiranja ljubiteljske kulture zadovoljivo, oz. ali nameravate podporo v prihodnje zmanjšati ali povečati?
2. Vprašanje predvsem za SD in Levico: SD v svojem programu obljublja bistveno bolj urejeno (sistemsko) financiranje ljubiteljske kulture, podobno tudi Levica, vendar v okviru širšega področja nevladnih organizacij. Je mogoče računati, da bi se v teh stabilnejših finančnih razmerah lahko okrepilo:
 - povezovanje ljubiteljske kulture in področja kulturno-umetnostne vzgoje;
 - pomoč oz. kar sistematično zaposlovanje oz. angažiranje profesionalnih umetnikov ljubiteljskim kulturnim društvom;
 - povezovanje kulturnih (med njimi tudi ljubiteljskih) izvajalcev na področju funkcioniranja skupnega kulturnega prostora – tudi s Slovenci po svetu.
3. Vprašanje predvsem za kandidata SDS IN Nove Slovenije: Ljubiteljska kultura je praviloma organizirana v nevladnih organizacijah, oz. društvih. Nekateri predstavniki vaših strank so napovedali bistvene restrikcije pri financiranju dejavnosti nevladnih organizacij. Sledilo je nekakšno grupiranje nevladnih organizacij, ki naj bi utrpeli redukcije sredstev. Po kakšnih kriterijih ste to selekcijo izvedli?

SINDIKALNO ORGANIZIRANJE

1. Ali boste v mandatu 2026–2030 ohranili postopen dvig plač v javnem sektorju kot je določen z Zakonom o skupnih temeljih sistema plač v JS?
2. Evropski parlament je prepoznal samozaposlene kot delavce. Ali boste vzpostavili socialni dialog s predstavniki samozaposlenih in jih boste v standardni klasifikaciji uvrstili med delojemalce ter uvedli spremembo v Ajpesu?
3. Ali boste podprli vzpostavitev stalnega socialnega dialoga med vlado, reprezentativnimi stanovskimi in drugimi mrežnimi organizacijami ustvarjalcev in sindikalnimi predstavniki delavcev v kulturi?
4. Kako nameravate odpraviti nastala nesorazmerja plač v javnem sektorju po dvigu minimalne plače, ki predstavlja znesek za preživetje?
5. Ali podpirate oblikovanje kolektivne pogodbe za samostojne in druge prekarne delavce v kulturi, ki bi določal minimalne standarde plačil, delovnih pogojev, pravic iz dela in socialne varnosti?

LITERATURA

1. Vse več kulturnih produktov in umetniških izdelkov, tudi knjig je v celoti generiranih z umetno inteligenco, ne da bi bile kot takšne označene. Lahko gre tudi za knjižno gradivo, ki ne spoštuje jezikovnih in založniških standardov, a jev javnih knjižnicah, ki so največji kupec slovenskih knjig iz javnih sredstev. Avtorji in prevajalci

teh knjig, zapisani v kolofonu, prav tako koristijo pravice iz naslova knjižničnega nadomestila. Kako boste dali prednost človeškemu ustvarjanju in zaščitili izvirno in prevodno, pa tudi širšo slovensko ustvarjalnost v luči razvoja generativne umetne inteligence ter jih zaščitili tudi pred tehnološkimi giganti? In obenem, kakšne strategije boste ubrali za zaježitev javnega financiranja tovrstnih izdelkov?

2. Evropska komisija poziva Slovenijo, naj spoštuje pravila EU o avtorskih pravicah, kar bi pomenilo ukinitve obveznega kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic. Na kakšen način nameravate zagovarjati ta vir nadomestila za uporabo avtorskih del?
3. Izšla je zadnja številka revije Dialogi, s tem je izginilo še nekaj plačanih priložnosti za objavo daljših razprav. Kako boste zapolnili vrzel, ki je s tem nastala?

UMETNOSTNA KRITIKA

1. Ali predvidevate kontinuiran in več let trajajoč razpis sredstev za kritiko umetnosti (npr. likovno, gledališko, intermedijsko, literarno) v tiskanih, digitalnih, splošnih in specializiranih medijih in ali ste pripravljeni po vzoru Javne agencije za knjigo vsako leto razpisati štipendije (delovne, izobraževalne ipd.) tudi za kritike iz vseh področij umetnosti?
2. Ste seznanjeni, da priložnosti za plačano delo samostojnih teatrologov praktično ni? Kako nameravate izboljšati njihove pogoje za delo?
3. Ali nameravate spodbujati javne institucije, da bi sistematično naročale kritiške odzive na razstave in omogočale javne diskusije med umetniki, kustosi in kritiki?
4. Ali nameravate podobno kot umetniške rezidence uvesti tudi rezidenčni program za kritike?
5. Ali bi bila kulturna politika pripravljena finančno podpreti letne nagrade za izjemne kritiške dosežke (nagrado kritiško pero vsako leto podeljuje Slovensko društvo likovnih kritikov brez finančnega pokritja, pravkar je bila vzpostavljena tudi nagrada kritiško sito)?

MEDIJI

1. Ali vaša stranka podpira trenutni model upravljanja RTVS?
2. Ali menite, da so potrebne spremembe zakona o RTVS, ki bi na sistemski ravni omogočale tehnološki in uredniški razvoj medija?
3. Ali v vaši stranki zaupate slovenskim medijem? Katere spremljate?
4. Boste v prihajajočem mandatu zagotovili primerno in stabilno financiranje javne službe STA?
5. Se vam zdijo dezinformacije težava? Če ja, naštejte ukrepe za boj proti dezinformacijam.
6. Ali je družbena omrežja in vplivneže treba bolj regulirati? Če da, s katerimi ukrepi oz na katerih področjih?
7. Naštetje tri sistemske ukrepe za izboljšanje medijske pismenosti?
8. Ali boste EU priglasili državno pomoč, po kateri bo "tretji medijski sektor", tj. neprofitni mediji, lahko dostopal do najmanj državne pomoči v intenziteti najmanj 80% vseh upravičenih stroškov?

SLOVENSKI JEZIK

1. Se vam zdi, da smo svoj jezik zakonsko dovolj zaščitili, da lahko dolgoročno kljubuje vplivom tujih jezikov? Katere tri ukrepe vrednotite kot prednostne na področju?
2. Se vam zdi, da smo za zaščito in blagor svojega jezika razvili učinkovita orodja? Opredelite izzive in prihodnje korake.

GLASBA

1. Ali se v primeru prevzema kulturnega ministrstva nameravate zavzemati za močnejše in strukturnejše financiranje glasbenega sektorja v okviru evropskega mehanizma financiranja AgoraEU?
2. Na kakšen način bi okrepili sodelovanje med Ministrstvom za kulturo in šolskimi ministrstvi za krepitev kulturne vzgoje med mladimi?

3. Honorarji za naročanje novih glasbenih del v Sloveniji ostajajo od leta 2009 nerevalorizirani. Kolikor vemo, se s podobnim problemom srečujejo tudi na drugih področjih umetnosti. Na področju glasbe smo bili že leta 2017, v primerjavi z ostalimi evropskimi državami, na repu po višini vrednotenja glasbeno – umetniškega dela, po skoraj desetih letih pa je stanje še bistveno slabše. Kako nameravate nadoknaditi ponižujoč zaostanek od leta 2009 in na kakšen način boste v prihodnje ohranjali primerljivost z Evropo na tem področju.
4. Uredba o samostojnih delavcih v kulturi, ki je bila januarja v javni razpravi, je problematično ovrednotila delo ustvarjalcev in zvočnih oblikovalcev na področju glasbe - predvsem je v njej zaznati, da država (pa naj gre za avtorsko delo ali poustvarjanje) večjo težo še naprej daje klasični glasbi v primerjavi z drugo godbo, pogosto pa v obseg ne štejejo nastopi ali avtorski izdelki, ki ne dosegajo arbitrarno določenih in danes pogosto redkih formatov, kot so dolžine nastopov, albumov. Kako in kdaj boste stanje naslovili, da bo kakovostno delo v glasbi ustrezno, pravično in vselej priznано?
5. V evropskem prostoru srednje velike koncertne turneje niso več zgolj kulturni dogodki, temveč del širše ekonomije mobilnosti, turizma, nočne ekonomije in mednarodne prepoznavnosti držav. Države, ki želijo ostati del rednih turnejskih poti, sistematično vlagajo v koncertno infrastrukturo, tehnično konkurenčnost in finančno stabilnost prizorišč. Ali je po vašem mnenju državna odločitev, da Slovenija ne tekmuje za srednje velike evropske turneje, ali pa boste kot predstavniki svojih strank oblikovali jasno nacionalno strategijo, ki koncertno infrastrukturo obravnava kot del gospodarske in kulturne konkurenčnosti države? Če da, kako se bo to konkretno odrazilo v proračunu in razvojnih dokumentih?

PODPORNO OKOLJE V KULTURI

1. Kakšen je vas odnos do aktualne ureditve spodbud dela nevladnim organizacij, ki v polju kulture in medijev skrbijo za razvoj podpornega okolja in stroke - vsebinskih mrež, stanovskih društev? Kaj so izzivi, prednosti take ureditve, ki jih nameravate nasloviti?

UPRIZORITVENE UMETNOSTI - GLEDALIŠČE

1. Gledališki javni zavodi so v zadnjih 18 letih doživeli občutne krčitve – zmanjševanja programskih sredstev. Če upoštevamo tudi inflacijo, ugotovimo, da so se sredstva realno zmanjšala skoraj za polovico. To zmanjšuje možnost ustreznega honoriranja zunanjih sodelavcev iz vrst samozaposlenih ter še dodatno siromaši razpoložljiva materialna sredstva za izvedbo predstav (scenografije, kostumografije). Plače redno zaposlenih se medtem višajo. Kako boste rešili to zagato?
2. Prenova SNG Drama Ljubljana stoji, ker država ni sposobna zagotoviti veljavnega gradbenega dovoljenja. Dolgotrajno odlašanje kaže na odsotnost jasne odločitve in prevlado političnih ter administrativnih interesov nad stroko. Kdaj bo prenova dejansko izvedena in kdo nosi politično odgovornost za nastalo stanje?
3. Po mnenju mnogih tujih strokovnjakov je slovensko gledališče eno najbolj unikatnih in zanimivih evropskih gledališč, njegova prisotnost v mednarodnem okolju pa relativno skopa, saj je povezana zgolj s posamičnimi pobudami. Baltske države so npr. v zadnjih dveh desetletjih sistematično vlagale v mednarodno promocijo svojega gledališča – z namenskimi institucijami, showcase dogodki in stabilnimi programi mobilnosti – na ta način ga ni več evropskega festivala brez njihove prisotnosti. Zakaj pri nas na tem področju še vedno prevladuje ad hoc pristop, ki temelji na posameznih iniciativah, ne pa na državni strategiji? Ali in kako (s katerimi mehanizmi in institucijami) boste okrepili področje mednarodne promocije?

UPRIZORITVENE UMETNOSTI - SODOBNI PLES

1. Kako boste zagotovili dolgoročno stabilno financiranje in institucionalni razvoj področja sodobnega plesa, ju krepili (vključno z javnim zavodom za sodobni ples in nevladnim sektorjem)?
2. Kako boste zagotovili primerne produkcijske in vadbene prostore za sodobne plesne umetnosti?
3. Kako boste okrepili mednarodno prisotnost slovenskega sodobnega plesa ter njegovo vlogo v kulturni diplomaciji in mednarodnih sodelovanjih?
4. Kako boste sodobni ples vključili v medresorske politike (izobraževanje, zdravje, sociala, regionalni razvoj) in izvajanje ciljev trajnostnega razvoja?

VIZUALNE UMETNOSTI

1. Ali podpirate uvedbo razstavnine kot obveznega standarda za javne razstavne prostore in ne zgolj za tiste, ki se financirajo iz proračuna MK?
2. Kakšna je vaša strategija za dolgoročno krepitev javne mreže razstavnih prostorov po vsej državi, tudi zunaj Ljubljane?
3. Kako boste zagotovili večjo vključenost slovenskih vizualnih umetnikov v mednarodne programe ter izboljšali podporo mobilnosti?
4. Kako boste uredili področje avtorskih pravic v vizualnih umetnostih v kontekstu digitalizacije in uporabe umetnih inteligenc (tudi v oziru na pobudo ZDSLU ustanovljenega Združenje SVA k-o.).
5. Kandidatu/kandidatki, ki v programu poudarja decentralizacijo: V vašem programu izpostavljate regionalni razvoj kulture. Kako konkretno boste zagotovili stabilno financiranje nevladnih likovnih centrov in društev zunaj osrednje Slovenije? Ali so stranke pripravljene podpreti sistemsko ureditev problema delovnih prostorov in ateljejev likovnih in vizualnih ustvarjalcev po vsej državi?
6. Kandidatu/kandidatki, ki je javno komentiral/-a kulturne politike preteklih let: V preteklosti ste kritizirali razpisne modele financiranja. Kakšen alternativni model predlagate za večletno stabilnost organizacij in društev na področju likovne umetnosti? Ali ste pripravljeni na vrnitev dviga finančnega vložka v podjetjih in delovnih organizacijah iz sedanjih 50 € (omejitev), pri nakupu protokolarnih daril, daril posameznikom ob odhodu v pokoj, rojstnodnevnih daril..., na prejšnjo raven in na uvedbo posebne izjeme za umetniška dela, ki bi bila izločena iz splošnih omejitev protokolarnih daril in bi bila za vzpodbudo oživitve in dviga trga likovnih umetnin.

TRANSDISCIPLINARNA, ČEZSEKTORSKA IN INTERMEDIJSKA UMETNOST TER KULTURA

1. Vzpostavitev transdisciplinarnega umetnostnega področja na Ministrstvu za kulturo je odziv na razvoj sodobnih umetniških praks, v katerih umetnice in umetniki vse pogosteje prečijo ne zgolj meje med umetniškimi disciplinami, temveč tudi meje med umetnostjo, znanostjo, tehnologijo in drugimi resorji. Njihova dela nastajajo v sodelovanju z raziskovalci, humanisti, znanstveniki, inženirji, zdravniki, predstavniki gospodarstva in drugih strok, pri čemer uporabljajo raznolika izrazna sredstva – od analognega in digitalnega zvoka ter performativnih praks do računalniške grafike, gibljivih slik, mehatronike, računalniške komputacije, biologije, kemije in biotehnologije in še bi lahko naštevali- Ob tem se zastavlja vprašanje: Ali postopno opuščanje tradicionalnih, cehovsko vzpostavljenih umetniških področij, kakršna so se oblikovala že v *quattrocentu* (literatura, slikarstvo, gledališče, glasba), ter praksa številnih evropskih razpisov, ki projektov ne segmentirajo več strogo po umetniških disciplinah, kažeta na potrebo, da tudi v Sloveniji presežemo disciplinarno delitev pri razpisih za sofinanciranje?
2. Ali bi bilo smiselno razmisliti o modelu, ki umetnicam in umetnikom omogoča prijavo projektov ne glede na uporabljena izrazna sredstva, ki vključuje danes pogostonujno interdisciplinarnost kot pogosti predpogoj za vrhunsko izvedbo sodobnih umetniških del?
3. Ali bi bilo smiselno sistemsko spodbuditi tudi druge resorje (znanost, gospodarstvo, socialo, medicino ipd.), da svojim zaposlenim omogočijo plačano sodelovanje v umetniških projektih? Bi takšna politika lahko dodatno prispevala k razvoju sodelovalne kulture, krepitevi kreativnosti ter večji prepletenosti znanja med sektorji?
4. Do katere mere in kako je smiselno prepoznati ter zajeti učinke kulture pri naslavljanju sodobnih družbenih izzivov, kot so demografski prehod, porast težav v (duševnem) zdravju v vseh družbenih segmentih, socialna izolacija, ter kako kulturo in umetnost zaščititi pred instrumentalizacijo?
5. Se vam zdi, da morajo biti dejavnosti kulturnih delavcev, namenjene holističnemu in komplementarnemu naslavljanju opredeljenih družbenih izzivov sistemsko financirane? Če da, kako - iz proračunov več resorjev, iz zdravstvene blagajne ipd.?
6. Ste seznanjeni s model "Umetnost na recept"? Ga načrtujete sistemsko vzpostaviti?